

[Hans Jørgen Holm]

Baggrunden for debatten er jo statsministerens udtalelser i Århus kort før jul. Disse udtalelser gav anledning til en voldsom offentlig debat og skabte uden tvivl hos en stor gruppe arbejdsløse en forventning om, at der nu virkelig skulle gøres noget ved arbejdsløshedsproblemet.

Vi må i dag sige, at arbejdsministerens redegørelse står i skærende kontrast til de forventninger om epokegørende nydannelser, som statsministeren lagde op til. Det er i det hele taget svært at se, hvor statsministerens nytænkning har præget regeringens politik.

Arbejdsministeren gennemgår i redegørelsen landets økonomiske situation og lægger næsten, må man sige, som sædvanlig skylden på olien. Jeg vil gerne understrege, at det hjælper os ikke, at vi fortsat lægger skylden på olien og de andre. Skal vi have styr på beskæftigelsessituationen og på økonomien, er der ikke andre end os selv til at løse denne opgave.

Arbejdsministeren karakteriserer den økonomiske situation på samme måde, som forhenværende finansminister Heinesen gjorde det i et interview i B.T. den 29. januar 1981, hvor han brugte billedet, at vognen er vendt. Hr. Heinesen sagde, at den var på vej væk fra afgrunden, men at det gik uendelig langsomt. Det er vel et spørgsmål, om vognen overhovedet rokker sig af stedet.

Vi ved i hvert fald endnu meget lidt om, hvorvidt de forudsætninger, regeringen selv har opstillet, vil blive opfyldt i 1981, om stigningerne i de offentlige udgifter vil blive bragt til ophør, og om reallønsudviklingen vil blive holdt på et meget lavt niveau.

Om selve arbejdsløshedsproblemet er redegørelsen meget sparsom med hensyn til oplysninger. Det begrænser sig faktisk til en afskrift af Nyt fra Danmarks Statistik om ledigheden i november. Den opgørelse kan vi godt selv læse. Vi havde mere brug for en analyse af ledighedstallene som baggrund for debatten. Vi får at vide, at ledigheden i gennemsnit var 180.000 personer i 1980, og at det nu må forventes, at arbejdsløsheden føreges yderligere i 1981 til gennemsnitligt over 200.000 personer. Ja, sandheden er vel, at vi i øjeblikket er oppe på 250.000 personer i gennemsnit, og at de seneste oplysninger om industriens ordrebeholdninger ikke giver noget som helst grundlag for at tro, at der foreløbig kommer en bedring i situationen.

Disse gennemsnitsbetragtninger er en yderst primitiv måde at betragte ledighedsproblemet på. Generelt kan det siges, at der er stadig flere personer, der bliver berørt af ledighed, og at ledighedsperioderne bliver stadig længere og længere. Det gennemsnitlige ledighedsniveau på 200.000-250.000 personer dækker over, at der på årsbasis nu vil være omkring eller over 800.000 forskellige personer, der bliver berørt af ledigheden i kortere eller længere perioder; dertil skal så egentlig lægges, at der er 60.000 personer, der er trukket ud af arbejdsmarkedet som efterlønsmodtagere, og endvidere de personer, der er placeret i beskæftigelsesprojekter enten som langtidsledige eller som ungdomsarbejdsløse, vel et antal af nogenlunde samme størrelsesorden. Det er faktisk hver tredje i den samlede arbejdsstyrke, der er berørt af ledighed.

Ud af dette meget store tal er der forholdsvis få – godt 13.000 – der er uafbrudt ledige i mere end et helt år. Mere relevant er måske antallet af personer, der har været ledige i mere end tre måneder. Det er den gruppe, der må betragtes som langtidsledige eller i hvert fald som en gruppe, der har stor risiko for at blive langtidsledige. Denne gruppe omfatter skønsmæssigt 40.000-50.000 personer.

Når jeg trækker disse tal frem, er det, fordi bekæmpelsen af ledigheden, hvis den skal være systematisk i hvert fald, nødvendigvis må opdeles i to problemkrede, nemlig 1) de personer, der er ledige i kortere perioder, og som har en løsere eller fastere tilknytning til bestemte virksomheder, og 2) personer, der er langtidsledige eller er i en situation, hvor de er i fare for at blive langtidsledige.

For den første gruppes vedkommende drejer det sig om mange mennesker, over 700.000. Det typiske for denne gruppe er, at de faktisk har et job, som de har en løsere eller fastere tilknytning til, og problemet er derfor, at de i første række skal have mulighed for fuldt ud at udnytte disse job. Det er en meget stor del af den samlede ledighed, der kommer fra denne gruppe, men trods det berører redegørelsen stort set ikke dette problem. En løsning er da også nøje knyttet til den økonomiske politik.

Arbejdsministeren beder i redegørelsen om gode ideer fra partierne, og det skal jeg gerne give ham. Jeg synes, det ville være en god